

Bệnh đầu đen ở gà và cách phòng trị

1. Đặc điểm của bệnh:

□ Bệnh Đầu đen ở gà do một loại đơn bào có tên khoa học là *Histomonas meleagridis* khu trú ở gan và manh tràng gây ra. Gà từ 2-3 tuần tuổi đến 3-4 tháng dễ mắc bệnh nhất, gà lớn hơn vẫn có thể bị bệnh. Bệnh thường nổ ra vào những tháng nóng ẩm cuối xuân, hè và đầu thu, gà lớn bệnh xảy ra cả trong mùa đông. Bệnh gây thiệt hại lớn cho người chăn nuôi bởi tỷ lệ chết tới 85-95%.

2. Phương thức truyền lây: □ Gà mắc bệnh bài thải mầm bệnh ra môi trường bên ngoài theo 2 cách: qua trứng giun kim đã nhiễm mầm bệnh và trực tiếp qua phân.

Bệnh truyền lây qua đường ăn uống do gà ăn phải thức ăn, nước uống, chất độn chuồng, giun đất có trứng giun kim chứa mầm bệnh. Mầm bệnh tồn tại rất lâu trong giun đất, đây là một trong những nguyên nhân sâu xa để bệnh cứ lặp đi lặp lại trong một thời gian rất dài tại cơ sở chăn nuôi sau khi đã điều trị khỏi bệnh.

3. Triệu chứng: □ Đây là bệnh đặc thù của gà nuôi theo phương thức tập trung thả vườn. Thời gian ủ bệnh dài từ 7 đến 28 ngày, với các thể bệnh sau:

* Thể quá cấp và cấp tính: Bệnh xảy ra đột ngột, gà bỏ ăn, ủ rũ, xù lông, sốt cao trên 44°C, rúc đầu vào nách cánh, đứng run rẩy hoặc tìm chỗ có ánh nắng, chỗ có nhiệt độ sưởi.

Gà tiêu chảy, lúc đầu phân loãng vàng nhiều bọt, sau đó chuyển sang lẫn máu rất giống bệnh cầu trùng vài ba ngày sau khi dùng thuốc điều trị cầu trùng thì phân chuyển thành thối nâu đỏ nhạt như gạch non, cuối cùng gà ỉa phân loãng màu trắng lơ lơ như nước vo gạo đặc □

Da mép, da vùng đầu, mào, tích của gà có màu xám nhạt dần dần chuyển sang xám xanh hoặc xám xanh thẫm do đó bệnh có tên là bệnh Đầu đen.

Bệnh kéo dài 10 - 20 ngày, gà bỏ ăn nên rất gầy, do rét nên thường thấy gà run hoặc co giật, lúc này thân nhiệt xuống dưới mức bình thường và gà sẽ chết trong 1-2 ngày tới. Lúc đầu gà bệnh chết rải rác vào đêm sau tăng dần số chết và chết cả ban ngày nên người chăn nuôi nghĩ là bệnh không trầm trọng lắm nhưng nếu không được điều trị đúng cách gà sẽ chết 85 - 95% tổng đàn.

* Thể mãn tính: Thường xảy ra ở gà lớn trên 5 tháng tuổi, biểu hiện triệu chứng giống thể quá cấp và cấp tính, nhưng với mức độ bệnh nhẹ hơn, tỉ lệ chết ít hơn, bệnh kéo dài lê thê hàng tháng, gà gầy, giảm năng suất chăn nuôi, tỷ lệ chết không cao khoảng 10 - 20%.

4. Bệnh tích: □ Gà chết mổ khám có những bệnh tích đặc trưng tập trung chủ yếu ở gan và

manh tràng như sau:

☐ Bệnh tích ở gan: Gan sưng to gấp 2-3 lần, mềm nhũn, lúc đầu gan bị viêm xuất huyết lỗ trở làm cho bề mặt gan có hình hoa cúc, sau đó viêm loét hoại tử thành các ổ bã đậu màu trắng to bằng hạt kê, hạt ngô giống ổ lao hoặc khối u Marek.

- Bệnh tích ở manh tràng: Manh tràng viêm sưng to, bề mặt bên trong lòng manh tràng sần sùi, chất chứa lẫn nhiều máu loãng nhớt như máu cá rất giống bệnh cầu trùng, sau đó chuyển sang màu vàng xám; thành manh tràng viêm hoại tử, xuất huyết và tăng sinh nên rất dày làm cho manh tràng ngày càng rắn chắc; các chất chứa bị canxi hóa đóng quánh có màu trắng tạo thành lõi rất giống kén tằm vì thế người chăn nuôi gọi là bệnh kén ruột☐

Do niêm mạc manh tràng bị viêm loét nặng, thậm chí bị thủng nên các chất viêm chảy vào xoang bụng gây viêm dính phúc mạc làm gà chết nhanh.

Bệnh tích ở gan

Bệnh tích ở manh tràng

5. Phòng bệnh: Không nuôi chung gà tây với gà ta và không nuôi nhiều lứa gà trong cùng 1 cơ sở chăn nuôi, thực hiện cùng vào cùng ra.

Gà từ 20 ngày tuổi trở lên cho uống Sulfat đồng hoặc thuốc tím với liều 1g thuốc tím hoặc 1g sulfat đồng pha với 10 lít nước cho gà uống trong vòng 2h nếu thừa phải đổ đi, sau đó rửa sạch máng uống cho gà uống nước bình thường và cứ 18 đến 20 ngày cho gà uống một lần.

☐ Định kỳ phun sát trùng chuồng nuôi và sân chơi của gà. Đối với gà nuôi thả vườn cứ 10 - 20 ngày thì sân, vườn phải được cuốc xới và rắc vôi bột một lần để diệt giun đất☐

☐ Hạn chế thả gà ra vườn khi trời mưa ẩm. Định kỳ tẩy giun sán và dọn sạch phân sau khi tẩy.

6. Điều trị: Phải làm đồng thời 2 việc sau:

- Tiêm bắp vào nách cánh một trong các loại thuốc sau: T.Avibracin 1ml/5 kg P/lần/ngày; Macavet hoặc Flodovet 1ml/7kg P/lần/ngày; tiêm 3 ngày☐

- Cho uống T.cúm gia súc 20g; Hepaton hoặc T.Flox.C: 20g; bổ gan-thận-lách.TA.Sorbitol+B-12: 40gr; gluco.K.C.B2: 100g. Các loại thuốc trên pha vào 15-20lit nước cho 100kg P, cho gà uống cả ngày, dùng liên tục 4 ngày.